

27)
2)

ORDINIS MEDICORVM

H. T.

DECANVS

ERNESTVS ANTONIVS NICOLAI
SOLLEMNIA INAUGVRALIA

CLARISSIMI MEDICINAE DOCTORANDI

IOANNIS HENRICI LVCAS

SALZVNGENSIS

DIE XXV. OCTOBRIIS MDCCCCLXXVI.

HABENDA INDICENS

PRAEFATVR

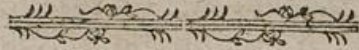
DE MODO AGENDI APERIENTIVM ET MAR-
TIALIVM MEDICAMENTORVM.

IENAE

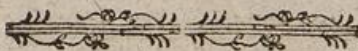
LITTERIS FICKELSCHERRII.

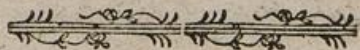
Medicamenta ab effectu, quo vasa obstructa aperiunt, dicuntur aperientia. Nihil aliud itaque agunt, quam quod obstructiones vasorum tollant; quae vero cum a variis producantur causis, tot diversa eorum debent esse genera, quot sunt obstructionum causae. Vasa obstruuntur a causis, aut in eorum parietibus aut extra eos aut in eorum corpore contento haerentibus. Si spectamus fluidum in vasis contentum et per ea movendum, id humido diluente et sua fluiditate privari, tenax et spissum ac ad motum per vasa ineptum evadere, eaque obstruere potest: quod, si factum est, postulat humida diluentia. Haec igitur sunt in eo, de quo sermo fuit, casu aperientia. Porro fluida spissa in vasis stagnantia eaque obstruentia resolventium medicamentorum ope eo perducí possunt, ut per vasa transeant eaque aperiantur, ex quo

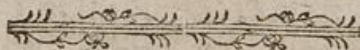
quo resolventia etiam in classẽ medicamentorum aperientium esse referenda, facile est ad perspiciendum. Cum vero fluidorum spissitudo varii sit generis, pituitosa et inflammatoria, et a variis proficiscatur causis, resolventia spissitudinis indoli et causis omnino esse accommodanda, per se patet. Si consideramus vasa, haec aut constricta aut relaxata aut rigida aut compressa obstructiones producent. Vasa minima justo majori contractione valde angustata transitum fluidi non permittunt; unde obstructiones oriuntur, quo in casu ea remedia sunt aperientia, quae ista vasa constricta relaxant. In motu fluidorum per vasa minima haec vt resistentia sunt considerata et vasa majora vt virespellentes. Fluida enim sese ipsa non movent per vasa minima, sed per ea moventur a vasis maioribus se contrahentibus, quae ergo, si sufficienti vi se contrahere non possunt aut nimis relaxata sunt, fluida per vasa minima propellere non possunt, unde obstructiones nascuntur. Quae itaque vasa ista relaxata roborant, obstructiones tollunt adeoque aperientia evadunt. Quae doctrina praebet fundamentum, ex quo virtus martialium remediorum facili negotio explicari potest. Est communis medicorum sententia, martialia agere roborando, quamvis de modo, quo robur augent, non conveniant. Ad eandem et ego accedo sententiam et exinde reddo rationem salutarium istorum effectuum, quos martialia producent in cachexia, in qua, quando decenter adhibentur, robur fibrarum et vasorum labefactatum restaurant, inflatum et tumidum corporis habitum dissipant, agilitatem membris antea seignibus et torpidis et colorem frigidis partibus reddunt, colorem faciei pallidum in vidum

vidum rubrum mutant, paucis, omnes partes omniumque partium actiones ad sanitatem reducunt. Quae omnia sola praestare mihi videntur virtute sua roborante, qua vasa maius robur adepta majori vi se contrahunt et maiori impetu propellunt fluida, humores in cachexia abundantes pituitosos resolvunt, fluida aquea praedominantia evacuant, sanguini majorem densitatem et ruborem conciliant, stases et tumores dissipant ac maiorem excitant calorem, utpote qui cum motu humorum crescente crescit. Me sub martialibus tam limaturam ferri, quam praeparata ex ferro, quae ferrum continent, ut crocos martis et tincturas martiales idque genus alia, intelligere, unicuique patet. Ad illorum sententiam, qui putant, limaturam martis in primis tantum viis suam exserere efficaciam absorbendo acidum nec penetrare ad massam sanguineam, accedere non possum, quia limatura martis a debili et diluto acido solvi et soluta omnino per vasa resorbentia et lactea ad massam sanguineam deferri potest. Tantum acidi, quantum requiritur ad solvendam limaturam martis, vel iam adest in primis viis vel in eas per cibos et potulenta defertur. Concedo, limaturam martis absorbere acidum in primis viis haerens vel ad eas delatum et sic efficere, ut salia acida in minori copia ex primis viis abeant in massam sanguineam et minus infringant et mutant salium alcalicorum actionem, verum num hic effectus tantus sit, ut ab eo omnes reliqui salutare effectus limaturae martis dependeant et deduci possint, mihi non est vero simile. Illustrissimus VAN SWIETEN meam de martialium et praecipue limaturae martis virtute roborante sententiam suo confirmat testimonio, qui
in

in suorum *Commentariorum in Aphorismos Boerhavi*
Tom. I. pag. 37. ferrum in lenibus acidis solutum, in-
quit, reliquis fere praefertur; quia non tantum vi au-
stera adstringente agit, sed sulphuris sui metallici, naturae
humanae adeo amici, miro stimulo vires vitae incitat
et l. c. T. III. p. 659. limatura, ait, ferri in roborandis
solidis nimis debilibus partibus mirabilis efficacia est,
immo in praxi numerosissimos casus vidi, vbi solo hoc
remedio, aromatibus gratissimis juncto, superabatur
cachexia, lenibus evacuantibus tantum per tres quatuor-
ve dies prius exhibitis, vt nempe primae viae ab omni
saborra mucosa et indigestibili materia liberae forent.
Haecenus illustrissimus VAN SWIETEN. Roborantia et ad-
stringentia gradu tantummodo inter se differunt, ita, vt
roborantia in maiori quantitate adhibita adstringentia,
et adstringentia in minori copia vsurpata roborantia
evadant. Croci martis dicuntur alii adstringentes, alii
aperientes, quorum hi roborante et minus adstringen-
te, illi maiori adstringente virtute praediti habentur, et
modo adhibendi illos in hos et hos in illos mutari posse,
mihi persuadeo. In cachexia, vbi in primis viis crudi-
tates viscidae et pituitosae lentusque mucus haeret, li-
maturam ferri in substantia exhibere nollem, quia vi-
scido primarum viarum sic inviscari et obduci poterit,
vt vel nihil omnino vel parum tantum agat; contra vero,
si acidum adest vel praedominatur in primis viis, tunc po-
tius in substantia darem, quia acidam acrimoniam ab-
sorbet et mitigat simulque in hoc acido soluta suos pro-
ducit effectus. Magnam quoque vtilitatem habet ferri
in fontibus medicatis vel acidis vegetabilibus soluti vsus
in laxa et flaccida partium solidarum et viscerum consti-
tutione,

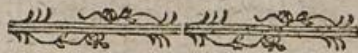

tutione, vbi neque scirrhus neque ulcus viscera occupat. Quod attinet ad vasorum compressionem, vt obstructionis causam, manifestum est, illa sublata obstructionem tolli et vasa aperiri. Vasa rigida sunt vel angusta vel maiora. Illa rigiditate se contrahunt et occludunt. Quae igitur haec relaxandi virtutem possident, vim habent aperientem. Vasa rigida maiora, vt cor et arteriae, minus cedunt impetui fluidorum et minus se dilatari patiuntur, hinc eorum diastole, et, quae ei respondet, systole, qua fluida propelluntur, est minor, motus ergo fluidorum per vasa, praesertim minima, fit tardus et difficilis, adeo, vt, si rigiditas est magna, ad quietem perducatur et vasa obstruantur, quo in casu ea, quae relaxando tollunt rigiditatem, aperientem exserere effectum, manifestum est, sed pedem hic figo, restat enim mihi producendus

CLARISSIMVS MEDICINAE DOCTORANDVS
IOANNES HENRICVS LVCAS
 SALZVNGENSIS,

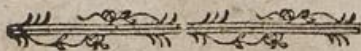
cuius curriculum vitae studiorumque rationes propriis eius verbis exponam:

Ego IO. HENRIC. LUCAS, huius uniuersi adspexi lucem Salzungenae, anno millesimo septiingentesimo et quadragesimo nono, die quinto Februarii. Pater mihi fuit I. G. LUCAS, civis honestus, et mater ANNA MARIA e stirpe UTERIA. Prima optimorum parentum cura fuit, vt religionis principiis atque litteris, quibus aetas puerilis ad humanitatem informari solet, rite imbuerer. Quo sine me tradiderunt magistris scholae patriae, et, cum ad maturiorem pervenisset aetatem, illustri, quod Meiningae floret, Lyceo, vbi per tres annos fidelissima virorum clarissimorum et doctissimorum,

rum, nempe Inspectori HOPFII, Rectoris EMMRICHII et Conrectoris VOLCHARDI, usus sum institutione. Quorum multa et maxima merita amorisque et benevolentiae in me collata documenta insignia nunquam obliviscar gratissimaque semper recolam mente. Anno millesimo septingentesimo et septuagesimo primo in hancce celeberrimam musarum sedem me contuli, ibique a Viro Perillustri, serenissimi Ducis Saxo-Gothani et Altenburgensis tunc Consiliario justitiae intimò SCHMIDIO, tunc temporis sceptrum academiae tenente, in civium academicorum numerum sum receptus. Cursum litterarum academicum incipiens philosophicas, mathematicas et physicas Virorum illustrium, SUCCOVII et WIDEBURGII, nec non Excellentissimi ULRICHI, frequentavi, et collegiis illustris NICOLAI, de me maxime meriti, in physiologiam, pathologiam, semioticam, materiam medicam et artem concinnandi formulas medicamentorum, insigni cum fructu interfui. Illustris NEUBAUER me erudit in anatomia chirurgia et arte obstetricia. Sed paullo post in Franco-Galliam vocatus ad virum quendam Perillustrem, ei per duo annos in chemicis laboribus et operationibus adstiti operamque navavi. Redux vero in Germaniam factus Ienam me contuli ad studiorum meorum cursum rite absolvendum, ibique illustris Consilarii Aulici GRUNERI praelectiones semioticas et in therapiam tam generalem, quam specialem, summo cum fructu frequentavi. Praeceptores quoque habui in physiologia et botanica Excellentissimum BALDINGERVM, in osteologia et chemia Praenobilissimum ac Experientissimum SCHENCKIUM; in medicina forensi et de diaeta eruditorum observanda Excellentissimum quondam Professore MAYERVM. Denique historiam naturalem me docuit Illustris atque Excellentissimus WALCHIUS. Quorum Virorum in me merita maxima nulla unquam apud me delebit oblivio.

Petiit ille a Nostro Ordine, vt summos ei tribueret in arte nostra honores. Eo fine consueta subiit examina eique facultas concessa est, suam disputationem publice defen-

defendendi, id quod faciet die XXI. mensis Octobris
Praefide *Viro illustri, excellentissimo et experientissimo*

CHRISTIANO GODOFREDO GRVNER

*Medicinae Doctore Celeberrimo, Serenissimi Ducis
Saxo-Vinariensis et Jfenacensis Consiliario Aulico
Botanices ac Theoreticae Medicinae Professore Pu-
blico ordinario, Academiae Caesareae Naturae Cu-
riosorum et Electoralis Moguntinae scientiarum
utilium Sodali, Societatis latinae Jfenensis
Sodali Honorario.*

Cui solemnitati vt *Magnificus Academiae Prorektor,
Comes S. R. I. Illustrissimus, Patres academiae Con-
scripti, Professores et Procures academiae Spectatissi-
mi, Generosissimi ac Nobilissimi Domini Commilitones,
omniumque ordinum ac dignitatum Hospites honoratissi-
mi* interesse eique sua praesentia maiorem splendorem
et dignitatem conciliare velint, ordinis mei nomine hu-
nanissime ac observantissime oro rogoque. P. P.
sub sigillo Facultatis medicae d. XVI. Octobris

clō DCC LXXVI

8

defendendi,
Praefide V

CHRIST

*Medicina
Saxo-V
Botanice
blico ord
riosorum
utilium*

Cui solemn
Comes S.
scripti, P
mi, Gener
omniumque
mi interesse
et dignitate
nanissim
sub si

is Octobris
orientissimo

GRVNER

*mi Ducis
o Aulico
effore Pu-
turae Cu-
entiarum
fenensis*

Prorector,
demiae Con-
Spectatissi-
ommilitones,
s honoratissi-
splendorem
nomine hu-
te. P. P.
Octobris

